

Декану Филозофског факултета

Проф. др Миомиру Деспотовићу

Мишљење Етичке комисије

На Етичкој комисији Филозофског факултета 17. јула 2021. године разматран је Захтев докторанткиње Ане Ђорђевић за утврђивање кршења Кодекса професионалне етике УБ (Прилог 1), уз који је послала 12 прилога. Захтев је прослеђен 17. јуна 2021. проф. др Небојши Петровићу. Колега Петровић је доставио писано изјашњење у прописаном року (Прилог 2), са шест прилога. Сви чланови ЕК су добили е-поштом све материјале у вези са овом пријавом. Сви чланови су регистровали молбу колегинице Ђорђевић да захтев са прилозима буде третиран као поверљив материјал.

Предмет овог случаја је чланак који је колегиница Ђорђевић објавила у часопису Примењена психологија (Прилог 3)

Ђорђевић, А. (2020). Kompleksnost i inkluzivnost socijalnog identiteta kao posrednici uticaja socijalne norme na odnos prema nepripadničkim grupama. *Primenjena psihologija*, 13(2), 263-281.

због тога што је колега Петровић реаговао јер нигде није наведено да је рад настао у оквиру Филозофског факултета (било као афилијација, било у фусноти).

Колегиница Ђорђевић наводи:

Иако је тачно да сам емпиријски део истраживања радила пре пет година, ван било каквог пројекта било које институције, већ искључиво у склопу мастер рада на Одељењу за психологију Филозофског факултета у Београду, рад за часопис приређивала сам током рада на текућем пројекту на коме сам запослена (прим. пројекат Института за филозофију и друштвену теорију), што је укључивало детаљан преглед и усклађивање рада са новом релевантном теоријском и истраживачком грађом, због чега сам навела да сам рад писала у оквиру садашњег пројекта. У коментарима за рецензенте јасно сам назначила да је истраживање обављено у склопу мастер рада, а у фусноти сам написала да су делови истраживања објављени на научној конференцији која је била одржана 2016. године, чиме сматрам да сам адекватно информисала часопис о раду који сам предала. Уредништво је уважило мој одговор.

Колегиница Ђорђевић сматра да је коректно поступила у вези са објављивањем података о пореклу рада и да је колега Петровић својим понашањем у вези са институционалним пореклом спорног рада прекршио следеће чланове Кодекса: Члан 9. Аутономија наставног и научног рада, Члан 12. Професионалност, Члан 13. Забрана дискриминације, Члан 14. Забрана узнемиравања, Члан 30. Законито и непристрасно обављање професионалних обавеза колега и Члан 34. Професионално напредовање.

Колега Петровић у свом одговору наводи да су оптужбе колегинице Ђорђевић неосноване. Приложио је и мастер-рад колегинице Ђорђевић (Прилог 4) уз наводе

из кога се види да је рад у Примењеној психологији скраћена верзија тог рада... рад је несумњиво урађен (извршено испитивање, написан теоријски део, обрађени подаци, написана дискусија) на Филозофском факултету

Колега Петровић се позива на правила Америчке психолошке асоцијације по којима је колегиница Ђорђевић требало да наведе Филозофски факултет као институцију у оквиру које је обавила истраживање.

Колега Петровић такође наводи да жели да исправи

неистину из текста Захтева (пријаве) да сам ја покушао да доведем "надређене у заблуду у погледу аутентичности истраживања"

и то поткрепљује наводима из електронске преписке.

Колега Петровић наглашава да не спори компетенције колегинице Ђорђевић, већ да је спорио

преузимање интелектуалне својине Филозофског факултета од стране ИФДТ ... поред деградације науке ово може имати за последицу да ИФДТ има неки бод више и добије неки пројекат, нпр. Фонда за науку ИДЕЈЕ, на штету Филозофског факултета.

У одбијању навода колегинице Ђорђевић да је прекршио чланове Кодекса, колега Петровић наводи да његова иступања на која се колегиница Ђорђевић позива спадају у домен академске критике, на коју, позивајући се на академску слободу, има право као и остали чанови академске заједнице:

реч "несметан" (прим. мисли се на развој) никако не значи да нико нема право да критички дискутује и полемиче са вама.

У закључку одговора колега Петровић моли

Етичку комисију да утврди да није било повреде Кодекса професионалне етике. Због овог непријатног искуства, молим Етичку комисију да ми она или надлежни органи Факултета или Универзитета потврде право на критичке и полемичке дискусије, не у већем (али ни мањем степену) о свих других колега.

Закључено је да Комисија нема мандат да колегама потврђује право на критичке и полемичке дискусије.

После доста сложене дискусије гласањем је једногласно утврђено и закључено да нема основа за утврђивање повреде Кодекса професионалне етике од стране проф. др Небојше Петровића. Неспорно је да је чланак колегинице Ђорђевић о коме је реч настао на основу мастер-рада који је одбранила на Филозофском факултету под менторством доценткиње др Ирис Жежељ.

Кључни закључак је да област која је предмет пријаве није код нас експлицитно регулисана. С друге стране, ова област је веома јасно регулисана правилима Америчке психолошке асоцијације која се свуда у свету узимају као „златни стандард“ у области објављивања (АПА Приручник за објављивање радова, АРА Publication Manual), а који је прихваћен и у домаћој психолошкој научно-истраживачкој јавности, како међу истраживачима, тако и у часописима. Правила академског понашања на Одељењу за психологију, донета 12. септембра 2019. године (https://www.f.bg.ac.rs/files/akta/pravila_akademskog_ponasanja.pdf), не регулишу директно овај проблем, али и она упућују на правила Америчке психолошке асоцијације.

У дискусији у погледу „недобронамерности колеге Петровића“ како је у пријави навела колегиница Ђорђевић, чланови Комисије су већином сматрали да нема простора за дискусију на ту тему будући да академска пристojност налаже коректно информисање о свим сегментима рада, укључујући и то где и како је обављено истраживање, тим пре што је колегиница Ђорђевић и као студенткиња докторских студија могла да наведе Филозофски факултет као афилијацију.

Како је проблем могао да буде спречен?

а. Колегиница Ђорђевић је могла да наведе у фусноти да је чланак настао на основу мастер-рада под називом *Uticaj socijalnih normi na kompleksnost i inkluzivnost socijalnog identiteta*, који је урадила под менторством доценткиње др Ирис Жежељ и одбранила на Филозофском факултету септембра 2015. године, тим пре што је тај рад пријавила као условни за процедуру пријављивања и одбране докторске дисертације коју је у јулу 2021. године успешно одбранила на Филозофском факултету. Као студент докторских студија, колегиница Ђорђевић је могла и да наведе Филозофски факултет као афилијацију.

б. Колега Петровић је, у складу са Чланом 26. Заштита ауторских права и интелектуалне својине, могао да се обрати Декану Филозофског факултета и да укаже на проблем како би се Факултет као оштећена институција укључио у његово решавање.

Препорука Одељењу за психологију

У циљу превенирања сличних проблема, било би добро да Одељење за психологију допуни Правила академског понашања тако што ће експлицитно навести да су студенти (и по завршетку студија) дужни да за сваки рад који је настао у сарадњи са наставницима током студија, а који подносе на објављивање, то јасно наведу као коментар који ће бити објављен уз рад, осим у случају да се са наставником - ментором тог рада другачије договоре.

27. септембра 2021.

Чланови Етичке комисије Филозофског факултета Универзитета у Београду

Анастасија Петровић

С. Јовановић - А.

Ивана Б. Петровић

З. Тодоровић

А. Петровић

З. Јовановић

М. Јовановић

Јовановић

В. Јовановић

